

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 170 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 ст.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових писальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для крім неділь і руских свят • 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. п. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукониси звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошена звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіслам» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Войовниче міністерство.

(X) Бар. Феєрварі був знов у Відні в суботу з членами новопокликаного міністерства і представив монарсі до затвердження. З питомою генералови скоростю і рішучостю зложив він се нове міністерство, а сам склад єго виказує, що се буде справдешне войовниче міністерство. На чолі єго стоить підхожий віком, але неустрашимий генерал, котрий і в складі давнійших міністерств зложив докази незвичайної рішучости. Обсада інших міністерств також не змінила ся, лише міністерство рільництва обняв бар. Файліч, бувший віцепрезидент посольської палати за міністерства Тіси. Вже само покликанє сего мужа до міністерства знаменує войовничий характер сего правительства. Він належав до президії угорського сойму під ту хвилию, коли там памятного 18. листопада переведено зміну реґуляміну. Президента тодішнього Перцеля позбавлено описля наслідком того посольського мандату і загороджено перед ним мабуть на все спромозу до парламентарної діяльности. Бар. Файліч був тоді першим віцепрезидентом. Дня 13. грудня дійшло в посольській палаті до такої галабурди, котра ще перевисшила памятні листопадові події 1897. року в австрійській посольській палаті.

Коли опозиція вийшла до салі і побачила парламентарну сторожу перед трибуною президента, потурбовала і викинула за двері сю сторожу, поломила барьеру і наробила такого знищення в салі, що засіданє не могло відбутися.

Се було велике пораженє гр. Тіси, котрий при всій своїй рішучости показав ся на стілько немічним, що понехав уже президента палати Перцеля, щоби лише обезпечити лише собі спокій в соймі. Але й ві-

цепрезидента Файліча не хотіла вже опозиція допустити до кермованя розправами в палаті, позаяк єму приписували спровоженє парламентарної сторожі і від 13. грудня проводив розправам другий віцепрезидент.

Тепер же той сам ненависний для коаліції перший віцепрезидент барон Файліч став міністром рільництва, а се можна вважати певним доказом войовничости нового міністерства. Се може також бути виразним доказом, що всякі зносини між Коронаю а коаліцією розірвані і що на коаліцію тепер зовсім не зглядають ся. Нове міністерство почне очевидно боротьбу проти зєдищеної лівіції і буде її провадити, поки не поведе ся коаліцію поконатати.

З усього виходить отже, що положенє в Угорщині зовсім змінило ся. Коли теперішня зєдинена лівіція вийшла побідно з останних виборів, тоді Корона гляділа всяких можливих способів, щоби наклонити її до державної керми і скілько спромозно було, вволити її домаганям.

Окрім мадарської коменди вимаганой коаліцією для війська готова була Корона поробити їй вельми далекоюсяглі уступки, так що навіть цово-торговий розділ жертвовано їй, щоби лише удержати одноцілість армії. Одначе уступчивість Корони показала ся безуспішною, коаліція так заїла ся на точці мадарської коменди, що стратила зрозумінє для межинародного становища монархії, для її державних потреб і конечностей і тим зложила доказ своєї неспосібности до кермованя державою. Тепер навіть противники Феєрварого бачать, що коаліція наробила чимало похибок і за далеко загнала ся.

Вжеж могла була коаліція зрозуміти, що в такій хвилі, коли обопільні і спільне правительство з одобренем монарха заключили торгові договори з заграницею, мо-

нарх не міг супроти заграниці відкликати даного слова і свого підпису. Корона не могла отже і не хотіла так понижати ся перед лицем усього світа. До тогож треба ще примітити, що як раз Угорщина потребувала такого обезпеченя для свого вивозу за границю торговим договором, а позаяк коаліція мимо всего того так поводи́ла ся, то тим найліпше доказала, що она не почуває ся до важкої одвічальности супроти держави і її потреб. Та нерозвага і легководушність коаліції, з якою она наражувала житєві інтереси краю на великі шкоди, спонукали Корону до заключеня торгових договорів, без котрих Угорщина не може обійти ся. Тепер очевидно нарікає коаліція на нарушенє конституції задля заключеня торгових договорів, але що казалаб тоді, колиб угорська худоба і збіже було наражене на цлові карі на німецькій границі? Коаліція доводила до того, що не лише спільність армії і цово-торговий союз були би зовсім захитані і загрожені, що австро-угорська монархія втратила би була всяке значінє і вартість яко союзна держава для інших європейских держав, отже щоби посему тому зарадити, рішила ся Корона покликати до державної керми теперішнє міністерство і прийняти єго програму. На основі сеї програми розпічне ся беззглядна боротьба з коаліцією, котрої висліді годі предвидіти, котра може монархію довести до вельми грізного положеня, але на всякий спосіб та боротьба відсунула коаліцію від сеї мети, коло котрої она вже стояла так близько. В Угорщині розпічне ся завзята боротьба виборча, котра може потривати з пів року (бо вибори імовірно не скорше відбудуть ся, як літом), а та виборча боротьба зужие чимало сили і снаги, яку можна було обернути в користь краю.

Ярослав Гординський.

Іван Гушалевич і його творчість.

(Дальше).

XIII.

Коли Б. Дідицький, видаючи 1861. р. поезії Гушалевича, старав ся подати їх оцінку, писав він: «А поприще сіє (розумь на якомь даровитий П'євецъ (себто Гушалевичъ) въ дальшомъ розвѣтїи ума своєго утвердити себе старає ся изъ Вышнедарованіямъ єго предназначеное есть по нашому мнїнію басня и пѣснь товаришеска. Въ обохъ тѣхъ направленіяхъ произвелъ Гушалевичъ то, чого произвести не успѣлъ, а еще никто другій изъ нашихъ поетовъ русскихъ. Перву єго басню, составленну надъ заглавіємъ «Волкъ, баранъ лисъ» и напечатанну еще 1848. р. въ «Зорѣ Галицкой», училась вся читающая Русь на память; первую єго товаришескую пѣснь: «Миръ вамъ братья» спѣває отъ того-же 1848. г. не тільки Галицкая Русь, но знають ю и Поляки и такожъ сыны иныхъ земель славянскихъ. Никому изъ насъ поетовъ русскихъ не досталось стілько чести, стілько високой надгороды за многіи пѣсни, скілько о-

дному Гушалевичу за тіи два лише поетическія творенія. И если насъ прочіхъ Родимцѣ наши иногда пріятно читають, то одного Гушалевича учатся часто — же такъ скажемъ — на изъ усть даже тіи, которы і читати не знають. Изъ всѣхъ насъ одинъ Гушалевичъ утвердился стихомъ своимъ въ пам'яті и въ сердцу найчисленнѣйшой публики.»¹⁾

Поминаючи дальші, до пересади панеґіричні вислова Дідицького, мусимо признати, що висше наведений осуд по часті справедливий — на його другу частину можна подекуди згодити ся. Властивим полем поетичної діяльности Гушалевича є дійсно товариська пісня. Ми не скажемо, що на тім полі «произвелъ Гушалевичъ то, чого произвести не успѣлъ еще никто другій изъ нашихъ поетовъ русскихъ», бо се була би за велика і може незаслужена похвала, але з другої сторони мусимо признати, що Гушалевич умів часом знаменито підхопити тов, що могло в даній хвилі підійти під лад загалу — умів зискати популярність. І ддятого зібрав він за свої пісні ще за своєї життя тільки лаврів, кільки не пощастило ся дожити богато поетам. Найчастійше оцінюють вповні письменника після смерти; з Гушалевичом стало ся противно: усі триумфи позбирав він за життя, а по смерти прийшло крайне забуттє, котре,

обіймає поволи уже і останки популярних його творів: наймолодше покоління ледви чи буде уже так дуже єспівати того рода типово-галицькі пісні як «Мир вам, братья».

Се є можна сказати, par excellence народні пісні галицької Русі.

Причина їх популярности не лежить, як говорив колись Дідицький, у мелодійности вірша (хоч треба йому признати деколи певного рода легкість складу, а навіть мелодійність), бо годі говорити про велику мелодійність у того, у кого викликує в переважній часті його творів що хвилини разячий диссонанс, погана мова; не лежить вона виключно у ефектовній музиці до тих творів — як се підносять новійші критики. Се послідне можна припоровити що найбільше до віршів, так сказатиб більше загально людського характеру (пр. Красна зоре і т. п.), але про поезії патріотичного змісту не можна рішучо — як ми се виказали висше — сказати сього, бож пр. арию такого «Мир вам, братья» годі назвати ефективною; їх популярність лежить у вірнім підхопленню духа своєї часу. У тих патріотично-політичних віршах Гушалевича знайшли відгомін майже усі ідеали, які одушевляли в пору їх написання нашу суспільність, якими одушевляв ся тоді і сам автор. Вони відбили ся у тих поезіях такі, які жили се-

Телеграми

з дня 23. жовтня 1905.

Християнтя. Десять членів штортінгу поставило внесенє, аби зарядити загальне голосованє в справі вибору короля. Внесенє прийде під на- ради в п'ятвицю.

Градець. На суботнім засіданю стирійського сойму пос. Резель і тов. зголосили внесенє на заведенє загального права голосованя. По корот- кій дискусії переказано се внесенє комісії.

Медиолян. Seccolo подає розмову з гр. Аль- бертом Апповім про ситуацію на Угорщині. Гр. Аппоні запевнив інтервієра, що Угорщина стоїть лише на становиску своїх народних прав і не думає відривати ся від Австрії і через те змі- няти відносини в середущій Європі.

Париж. Президент республіки Любе і прези- дент кабінету Рувіє поїхали вчєра до Іспанії.

Надіслане.

Адвокат Др. Стефан Федак
у Львові

пошукує рутинованого **конципієнта** по мо- жности з правом субституції. (2-5)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 1. листопада 1905.

Нова сензацийна

програма.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці **High-Life** пред- ставленє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9 З куплєним білєтом на фотелі, льожі, і рядні крісла можна їхати даром на представленє ом- нібусами Кольосоєу, які ждуть коло Відєньської Каварні.

Церковне світло

з маркою «Спасителя» або «Salvator» правдивє стєаринове (мільове) одно з найлучших в білє, тверде, не коптить і не сливає.

Дуже поручає ся:

I-а Церковне 77 злр., столове 75 злр.

II-а Церковне 67 злр., столове (натички) 66 злр.

Стєаринове з маркою „Apollo“

I-а „Apollo“ церков 80 злр., столове 76 злр.

II-а 70 68

За 100 кильогр. (кромі транспорту 3 кр. від кгр.) опакованє даром. Висилає для церков на 3-мі- сячний час заплати (за готівку еше 2% опушту).
Торговля світла церковного

Евгена Мартинця

у Львові

пл. Унії Берест. 5.

Лев Лопатинський.

ДО БРАЗИЛІ!

драмч з галицького, еміграційного руху в 4 актах. — Ціна 80 сот.

«Діло» (ч. 53. з дня 7. марта 1898) писало в фей- дєтоні про сю драму: Сам предмет цікавий і змалю- ванє его справді артистичне. Тєнденція прєхороша. Се здає ся одинокє драматична штука у нашій літерату- рі з так прєкрасними гадками, з так похвальними зма- ганнями. Она може мати прєвеликий, корисний вплив пе- редо сїм на наше сєлянство.

Ся драма надає ся на вистави по чи- тальних, тим більше, що справа еміграції є ще завсїгди у нас актуальною.

Набути можна в Стєвропигійській книгарні у Львові.

Контора виміки
д. к. упр. гал. акц.

Банку
Гіпотечного

2 купує і продає
всєкї

папери цінні
і МОНЕТИ

по найдешевшім кур- сі деннім не числячи ніякої провізії.

Лев Лопатинський.

ЯБЛОЧНИКАР
комедія в 1 актї, опрацьована після німецького.

Ціна 40 сот.

Набути можна в Стєвропигійській книгарні у Львові.

Склад товарів церковних

богато заосмотрений в найновішї ризи, лампи і всєлякого рода сосуди церковні поручає

Достава

Товариство зарєєстрованє з обмеж. порукою в Стєниславозї ул. 3-мая ч. 4.

Приймає ричи церковні до направи, чапї до золочєня в огни і відсилає посвячєні. Всє до- бірнє і дешєвє. На жаданє виготовлює ся фєлони грецької форми (пієля курєнди С. Е. Впрєосьвєч. Мєтрополєта). Образи на полотні і блясі, до ол- тарїв, іконостасїв, сальонїв

Другий відділ торговельний

посередничить в купні і продажи машин, збіжа т. д. — Поручає сїчкарї, млинки і инші ма- шини рільничї і господарскї; славні машини до шитя «Вікторія» одинокї з рускими написами і поучєнєям.

Приймає замовлєня на вино, солонину, полот- на, суперфосфати і достарчає всє по цінах фа- бричних.

Всєякі замовлєня залагоджує ся без про- волоки.

= Дохід на заомоги церков і народні ціли. =

*****

Композиция Ярославенка на фортепьян

* „ЛЮБОЩІ“ *

вальці по К 1-50,

* I-ший Народний Марш *

по К 1-00

продають ся по всїх книгарнях у Львові і в Пе- ремишлї, в Стєниславозї у Штєвдахєра, в Чер- нївцях у Пєрдїнього, в Самборї у Гайзїга в Тер- нополї у Комонєвского і в Коломиї у Оренштайна

Житки **СОКІЛ** можна набувати в „Со- кільскім Базарї“ у Львові і у всїх торговлях вкраю і паперці

До

Америки

і Канади

перевозить найдешевше і busидко

ЛІНІЯ КУНАРДА

заступництво для Галичини

ЙОСИФ АЙЛЕ

у Львові, улица Браєрівска ч. 6.

Що року горять хлопські мільони неасекурованы!

„ДНІСТЕР“

Товариство взаїмних обезпечєнь у Львові (Ринок 10) одинокє рускє Товариство асеку- рацийнє обезпєчає будинки, движимости, збіжє і пашу на случай пожежи. По пожарї виплачує „Дністер“ зарєз відшкодованя; оцінку шкід переводить разом з місцевими членами; через 12 лїт виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумі 5 мільонїв, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДНІСТРА“ виносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183,874 кор. і уміщенї суть в цївних папєрах.

В „ДНІСТРІ“ єсть обезпечєних більше як 300.000 будинків. На покритє хат чере- пом дістають члєни „Дністра“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ приймають ся при всєляких позичках в Банку краєвім, касах ошадности і касах сиротинських.

ЧИСТИЙ ЗИСК по скінченім роцї зєртає ся члєнам; в лїтах 1901—1904 зєрнув „Дністер“ члєнам 284.857 кор.; (за лїта 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премії)

АГЕНЦІЇ „ДНІСТРА“ находять ся у всїх містах і більших сєлах і треба подавати обезпечєнє через агєнта; господарї письмєнні повинні старати ся о агєнції „Дністра“ в таких сторонах, де инші агєнти „Дністра“ не роблять. Агєнти „Дністра“ заробили вже провізії 662.807 корон.

НА ЖИТЄ обезпєчайчє ся тілько через „Дністер“ в Товаристві Крак.; своєю про- візїю від сих обезпечєнь дає „Дністер“ на рускі добродїйні ціли.

„Дністер“ припоручили Прєосьв. Епископскї Ординарєти.

Стережіть ся огня! Асекуруйте ся в „Дністрі“!

Покривайте свої хати черепом (дахівками)!